

POSTANOWIENIE

Dnia 11 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Włodzimierz Wróbel

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 11 lutego 2026 r., na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

sprawy **J. K.**

w przedmiocie lustracji

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę lustrowanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 19 sierpnia 2025 r., sygn. akt II AKa 166/25, utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 25 marca 2025 r, sygn. akt IV K 402/24,

p o s t a n a w i a:

- 1) oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2) obciążyć J. K. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

[J.J.]

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Lublinie, wyrokiem z dnia 25 marca 2025 r., sygn. akt IV K 402/24, po rozpoznaniu wniosku prokuratora Oddziałowego Biura Lustracyjnego Instytutu Pamięci Narodowej w Lublinie, stwierdził, że J. K., syn F. i G., urodzony [...] 1966 r. w D., złożył w dniu 25 lutego 2008 r. w R. niezgodne z prawdą oświadczenie lustracyjne. Na podstawie przepisów ustawy o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990, Sąd orzekł wobec lustrowanego utratę prawa wybieralności w wyborach do Sejmu, Senatu i Parlamentu Europejskiego oraz w wyborach organów jednostek samorządu terytorialnego na okres 3 lat, a także zakaz pełnienia funkcji publicznych, o których mowa w art. 4 pkt 2–57 i 61 przywołanej ustawy, na okres 3 lat.

Powyższe orzeczenie zaskarżył obrońca lustrowanego. Sąd Apelacyjny w Lublinie, wyrokiem z dnia 19 sierpnia 2025 r., sygn. akt II AKa 166/25, utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie Sądu Okręgowego w Lublinie.

Kasację od wyroku sądu odwoławczego wywiódł obrońca J. K., zaskarżając orzeczenie w całości na korzyść lustrowanego. Autor kasacji, powołując się na przepisy art. 523 § 1 k.p.k. oraz art. 526 § 1 k.p.k., zarzucił wyrokowi rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, mogące mieć wpływ na treść orzeczenia, a to art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez przeprowadzenie nierzetelnej kontroli odwoławczej, w tym niepełne rozważenie zarzutów, w szczególności zarzutu obrazy art. 7 k.p.k. i art. 3a ust. 1 zgłoszonych w środku odwoławczym złożonym przez obrońcę, co potwierdza pisemne uzasadnienie sądu odwoławczego sporządzone niezgodnie z wymogami art. 457 k.p.k. Podnosząc powyższe, skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie oraz utrzymanego nim w mocy wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji.

W odpowiedzi na kasację Prokurator Oddziałowego Biura Lustracyjnego IPN w Lublinie wniósł o jej oddalenie na posiedzeniu jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja obrońcy J. K. okazała się bezzasadna w stopniu oczywistym, co skutkowało jej oddaleniem na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Przede wszystkim należy przypomnieć, że kasacja jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego cel i ramy ściśle określa ustawa procesowa. Zgodnie z art. 519 k.p.k., kasację można wnieść wyłącznie od prawomocnego wyroku sądu odwoławczego kończącego postępowanie, a jej podstawą, stosownie do brzmienia art. 523 § 1 k.p.k., mogą być jedynie uchybienia wymienione w art. 439 k.p.k. lub inne rażące naruszenia prawa, które mogły mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. Kluczowe dla zrozumienia istoty tego środka jest to, że kasacja nie pełni roli kolejnej instancji odwoławczej, pozwalającej na ponowne, merytoryczne kwestionowanie ustaleń faktycznych czy sposobu oceny dowodów dokonanego przez sądy powszechne. Taka próba, podejmowana pod pretekstem stawiania zarzutów procesowych, jest niedopuszczalna, gdyż sprowadzałaby postępowanie przed Sądem Najwyższym do roli "trzeciej instancji", co stoi w wyraźnej sprzeczności z jej prawną naturą i funkcją. Jak wielokrotnie podkreślano w utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego, niedopuszczalna jest na etapie postępowania kasacyjnego kontrola zasadności poczynionych ustaleń faktycznych, kontestowanych wprost lub też pod pozorem zarzutu naruszenia prawa procesowego.

Analiza zarzutów sformułowanych przez obrońcę prowadzi do wniosku, że pomimo powołania się na obrazę art. 433 § 2 k.p.k. oraz art. 457 § 3 k.p.k., skarżący w rzeczywistości dąży do zakwestionowania ustaleń faktycznych dotyczących współpracy lustrowanego z organami bezpieczeństwa państwa, a konkretnie faktu podjęcia tej współpracy i realizacji zadań operacyjnych. Autor kasacji skoncentrował się na podważaniu wiarygodności zeznań świadka K. B., oficera WSW, w zakresie okoliczności wypłaty lustrowanemu kwoty 2000 zł, podnosząc, iż zeznania te mają charakter subiektywny i nie znajdują potwierdzenia w "materiałach twardych", takich jakteczka pracy, która uległa zniszczeniu. Tak sformułowana argumentacja stanowi klasyczny przykład polemiki z oceną dowodów, która została już prawomocnie zweryfikowana w toku kontroli instancyjnej. Sąd Najwyższy nie jest uprawniony do tego, aby dokonywać ponownej analizy dowodów, które były przeprowadzane i oceniane bezpośrednio przed Sądem Okręgowym, a następnie poddane rzetelnej kontroli Sądu Apelacyjnego. Weryfikacja tego, czy dany świadek był "subiektywnie zainteresowany" określoną

wersją zdarzeń, należy do sfery swobodnej oceny dowodów (art. 7 k.p.k.), a ta – o ile nie jest rażąco nielogiczna lub sprzeczna z zasadami wiedzy – pozostaje poza zakresem kontroli kasacyjnej.

Odnosząc się do zarzutu nierzetelnej kontroli odwoławczej, należy stwierdzić, iż jest on całkowicie chybiony. Sąd Apelacyjny w Lublinie odniósł się do zarzutów apelacji w sposób wymagany przez art. 457 § 3 k.p.k., wskazując powody, dla których uznał ustalenia sądu pierwszej instancji za trafne. Okoliczność, że Sąd odwoławczy nie podzielił argumentacji obrońcy co do braku dowodów materialnych, nie oznacza naruszenia przepisów postępowania. W procesie lustracyjnym, podobnie jak w każdym innym procesie karnym, brak dokumentacji archiwalnej (np. z powodu jej zniszczenia) nie uniemożliwia czynienia ustaleń faktycznych na podstawie innych dowodów, w tym zeznań świadków, o ile ich ocena pozostaje pod ochroną art. 7 k.p.k.

Skarżący nie wykazał, aby kontrola ta była dotknięta rażącą wadą; w istocie ograniczył się do powtórzenia argumentacji przedstawionej uprzednio w apelacji, co w postępowaniu przed Sądem Najwyższym musi być uznane za nieskuteczne. Kasacja nie może być powieleniem apelacji skierowanym do innego adresata.

Brak merytorycznej argumentacji wykraczającej poza sferę faktów i dowodów sprawia, że nadzwyczajny środek zaskarżenia w niniejszej sprawie nie spełnił minimalnych wymogów pozwalających na uznanie go za zasadny.

[J.J.]

[r.g.]